

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cuvântarea

Prea Sfinției Sale Episcopului Grigorie al Aradului, ținută la deschiderea Adunării Eparhiale, în 18 Maiu 1930.

Mare este bucuria Mea că Vă văd astăzi adunați aici spre a examina activitatea de un an a Eparhiei Noastre. Cu toții căutați să vedeți dacă drumul nostru este drept sau plin de poteci întortocheate și capricioase. Venind aici cu dragoste de Biserica Domnului și Sfințele ei Taine, găsiți adevărul pentru care Noi Episcopul Aradului am luptat cu credință.

N'am venit aici decât să arătăm rezultatele luptei noastre și să vedem cum trebuie să luptăm în viitor. Răceala și slăbiciunea omenescă le-am biruit cu căldura și puterea Evangheliei, pasivismul l-am biruit prin activism, iar moliciunea prin luptă dârză, care nu cunoaște osteneala. Am străbătut personal peste 30 parohii, predicând și sfințind bisericii, ceace n'am făcut singur, căci și preoții mai distinși au alergat din sat în sat ca să predice Evanghelia Domnului.

În chipul acesta am isbutit să arătăm că în Biserica noastră este o mișcare vie, care are de scop unirea cu Hristos, prin luptă și muncă. Înțeleg, Domnilor, unirea cu Hristos, în Taina Sfintei Împărtășiri fără de care unire sufletească, nu este. Mii și zeci de mii și sute de mii de credincioși s'au spovedit și s'au împărtășit cu prilejul misiunilor religioase din anul trecut.

Pe credincioșii cari se spovedesc și se împărtășesc pot să-i angajez la lucrări folositoare pentru Biserică. Astfel i-am organizat în comitete misionare, cari acordă sprijin remarcabil preoților. Prin aceasta pulsația vieții bisericesti a devenit mai accentuată; credincioșii simt că sunt prinși în același ritm al apărării

Bisericii față de secte și orice alte curente păgubitoare. Avem deci motive puternice să fim cuprinși de elanul exuberant al bucuriei creștine, de o adâncă semnificație.

La serbările din Alba-Iulia 1928 delegatul francez, Rollet spuse despre armata noastră: „Soldatul român este un ostaș excelent, ofițerii deasemenea“. Eu cred că nu va trece multă vreme și chiar străinii vor recunoaște că nu există creștin mai bun decât creștinii români ortodocși. Firește prin multă muncă și efortare vom realiza această fericită stare. Noi, la Arad, nu ne-am mulțumit că am înființat Biblioteca creștinului ortodox (au apărut până acum 68 numeri) dar am înființat și Biblioteca preotului ortodox, publicând până acum 4 broșuri despre pastorația individuală și colectivă, Taina Sfintei Mărturisiri, Misiunile religioase pentru popor și un manual de catehizație pentru tineret. Pentru a preciza bine deosebirea între misionarism și pastorație am scris, Noi Episcopul, un volum de 312 pagini, dând preoțimei cele mai necesare lămuriri pentru a putea îndemna tineretul și a organiza bine caritatea creștină.

Cum vedeți, ne străduim să punem clerul în situația de a fi cât mai activi pe terenul pregătirii creștinilor adevărați. Așteptăm mult dela pregătirea tineretului și nădăjduim spre Domnul că zelul și apostolatul clerului va crește odată cu ivirea caracterelor de bronz pe firmamentul vieții noastre bisericesti.

În Octomvrie 1928 am sărbătorit o sută de ani decând avem episcop român ortodox la Arad. Toată lumea românească, Biserica întregă, țara întregă a luat act de serbarea

noastră și un volum de 248 pagini este icoana fidelă a serbării noastre. Despre această carte eruditul profesor I. P. C. Sa Părintele arhimandrit Scriban, spune în revista Sf. Sinod: „Cititorii trebuie să știe că au în aceasta carte înprospătări de fapte și amănunte, cari trebuie să stea în mintea noastră totdeauna, pentru că ele ne sunt o armă întru apărarea ortodoxiei noastre“.

În asemenea împrejurări optimismul nostru este justificat. Suntem în progres pe teren religios-moral. Catehizația, predica, misionarismul, caritatea, sunt armele muncii noastre, care ne va asigura zidirea duhovnicească cea mai strălucită. Timpul nu ne-a îngăduit până acum să aplicăm tot programul muncii noastre. Dar am dori să se știe de pe acum, că Noi pe lângă deviza: „Sus să avem inimile“, — adică pe lângă deviza omului religios, avem și deviza omului cultural: înainte!!!

Biserica nu stă pasivă față de muncă și și știința, arta profană, ci participă la progresul timpului. Oarecare generație poate să aibă impresia că Biserica este rămasă față de progresul timpului, dar să nu uităm că ea și în cazul unui progres legitim are nevoie de timp spre a desprinde rădăcinile sale dintr'un mediu, dintr'un teren cultural și a le transplanta în alt loc, fără atingerea bunurilor dobândite, la cari și ea a contribuit.

Înțelegem să cerem după dorința intelectualilor cu gânduri și sentimente mai sensibile, ca preotul să cunoască noua psihologie și să predice într'o formă superioară, captivantă și trezitoare de viață spirituală, dar aceasta nu înseamnă că cedăm din depozitul adevărilor eterne.

Ținem morțiș la dogmele Bisericii ca temelie a vieții creștine. Fără temelie sigură, nu este nici progres cultural. Axiome vechi s'au dărâmat după război, noțiunea proprietății s'a modificat, dar doctrina bisericii a rămas aceeași.

Înțelegem să spunem, că precum călătorul care urcă muntele, are nevoie să-și fixeze bine piciorul, ca să nu cadă înapoi, tot așa și cel ce vrea să progreseze culturalicește, are nevoie de un teren solid, permanent, care să facă posibil progresul. Fără un principiu sigur al cugetării, omul intelectual, se perde. Dacă nu ar fi adevărul absolut și n'ar fi o măsură sigură a ceea ce este drept și a ceea ce e ne drept, atunci progresul omenesc ar fi imposibil. În ordinea celor supranaturale, credința este adevăr divin indelebil, iar nădejdea și dragostea, bunuri divine nemărginite. Pe aceste baze suntem siguri în concepția despre lume, dar

rătăcind între teism și monism, vom produce numai desamăgiri și pesimism. Fără o tendință lăuntrică, fără alergarea spre un scop mai înalt, nu poate fi progres sigur și totul se mărginește la puterea instinctelor și poftelor naturale.

Ori, cel mai înalt scop nu poate fi găsit în vremelnicie, unde totul este contingentat, ci în vecinicie. Faptul acesta, adevărul vecinicie, ne face să cerem lumii de azi ca să ne facă posibil a vărsa lumina vecinicie asupra culturii, căci fără orizont supraterestru, facem ca Penelope, care desfăcea mereu pânza țesută în ziua trecută. De aceea cerem ca Biserica să ia parte la munca de ordin cultural, social și economic în statul român.

Subliniez aici marea necesitate ca puterea morală a credinței să acționeze în toate straturile vieții sociale. Altcum vom avea oameni mai învățați dar nu mai fericiți, cum zice Goethe. Deci cultură prin Biserică și cu ajutorul Bisericii. Răspândirea de cunoștințe cu concursul Bisericii, dar și din partea Bisericii. În înțelesul acesta ar trebui să acționeze Casa școalelor pentru răspândirea culturii, nu numai prin școală, ci și prin Biserică și cu ajutorul ei, căci Biserica nu este o anexă a culturii. În acest sens trebuie să-și toarcă firul muncii sale și Asociația „Astra“ și toate societățile culturale din țară.

Acestea am ținut a Vi-le spune, Domnilor Deputați, crezând că voi contribui cât de puțin să se lumineze toți aceia, cari în loc să reducă, ar trebui să lărgescă posibilitățile de muncă ale Bisericii pe teren cultural. Atunci lupta noastră cu alcoolismul, divorțurile și concubinajul va fi mai ușoară. Atunci toate străduirile pentru păstrarea portului nostru, — înstreinat și pierdut pe unele locuri, — pentru păstrarea și conservarea datinelor străbune, vor avea roadele binecuvântate.

Facă Atotputernicul Dumnezeu ca toate năzuințele noastre să fie consfințite de ideea religioasă, de crezul în mântuirea vecinică. Binecuvântate să fie ostenele clerului și ale intelectualilor noștri, cari în timpul din urmă dovedesc tot mai multă credință în Dumnezeu și tot mai multă dragoste de țară.

*Prea Cucernici Părinți,
Domnilor Deputați,*

Astăzi toate curentele spirituale cari străbat patrimoniul teritorial al rasei noastre, se pare că se orientează spre lumina lui Hristos. Să fim deci optimiști și să muncim cu voință fermă. Viața e o luptă. Precum apa prin mișcarea continuă a valurilor merge înainte, așa

și noi prin stăruință să progresăm spre binele României Mari și gloria Tronului Românesc prin muncă pentru legea strămoșească. Un Michel Angelo timp de 12 ani a sculptat până a terminat statuia lui Moisi.

Tuturor muncitorilor harnici ai Bisericii le doresc ca precum Moisi cu toiagul a scos apă din stâncă, astfel și ei din adâncimile sufletului românesc să scoată șivoale de dragoste nețărâmură pentru Biserica Ortodoxă Română.

Cu aceste cuvinte deschid Adunarea Eparhială!

SUMARELE

sesiunii ordinare din anul 1930 a Adunării Eparhiale ținută în 18—20 Maiu 1930.

Ședința I.

ținută la 18 Maiu 1930, începând cu orele 12^{1/2} din zi.

Președinte: P. Sf. Sa Episcopul eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa.

Secretar: Dr. Emil Veliciu.

1. Sesiunea ordinară din anul 1930 a Adunării eparhiale din eparhia ort. rom. a Aradului convocată de P. Sf. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa cu adresa de convocare Nr. 2826/1930 din 3 Maiu 1930 (anexa A.) pe ziua de 18 Maiu 1930, — s'a deschis cu următoarea solemnitate:

La orele 9 dimineața s'a oficiat în Biserica Catedrală sf. Liturghie, împreună cu chemarea Duhului Sfânt, la care au asistat On. membrii ai Adunării eparhiale. După aceea membrii Adunării eparhiale s'au întrunit în sala festivă a Academiei teologice, rânduită drept local unde să se țină ședințele Adunării eparhiale.

2. P. Sf. Sa Părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa prezentându-se în localul Adunării și ocupând scaunul prezidial, rostește următoarea cuvântare:¹⁾

3. Secretar la ședințe se desemnează Dr. Emil Veliciu.

4. P. Sf. Sa Părintele Episcop salută pe reprezentantul Armatei Dl. Locot. Col. Manafu.

5. Cetindu-se apelul nominal se constată prezența următorilor deputați: Gheorghe Andraș, Gherasim Andru, Dr. Coriolan Balta, Dr. Eugen

Beleş, Dr. Antoniu Bogdan, Vasilie Boneu, Dr. Iulian Borneas, Dr. Teodor Botiș, Dr. Teodor Burdan, Ioan Chera, Dr. Dimitrie Chiroiu, Dr. Pompil Cioban, Dr. Ștefan Cioroianu, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Dr. Aurel Cosma, Dr. Ioan Doboșan, Ioan Georgia, Dr. Lucian Gheorgheviciu, Procopiu Givulescu, Vasile Goldiș, Dr. Ioan Groza, Dr. Aurel Grozda, Dr. Cornel Iancu, Dr. Ioan Jucu, Cornel Lazar, Mihaiu Lucuța, Fabriciu Manuilă, Dr. Iustin Marșieu, Petru Marșieu, Dr. Emil Micloși, Iosif Moldovan, Policarp Morușca, Dr. Mihaiu Nicula, Dr. Pavel Obădean, Mihaiu Păcățianu, Ioan Popoviciu, Dr. Nicolae Popoviciu, Dr. Ioan Robu, Gherasim Sârbu, Axente Secula, Sava Seculin, Dr. Patrachie Țiucra, Traian Vațianu, Dr. Emil Veliciu și Alexandru Vlad.

Fiind prezenți 45 deputați, Inaltul Prezidiu declară că Adunarea eparhială, în înțelesul regulamentului intern, este capabilă de a aduce hotărâri valide.

6. Dl. Vasilie Goldiș din prilejul împlinirii alor cincii ani dela alegerea și începutul păstoririi arhieresti a P. Sf. Sale Episcopului nostru eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa, rostește următoarea adânc simțită cuvântare, însoțită de un proiect de concluz supus spre primire Adunării eparhiale:

„Preasfințite“.

„In 3 Mai anul acesta s'au împlinit cincii ani, decând a fost ales Episcop al Aradului, în 12 Iulie vor fi cincii ani, decând ai fost instalat în scaun.

Cuvine-se a ne opri o clipă în fața acestei aniversări, fiindcă simțim că avem ceva de spus pentru trecut și pentru viitor.

În cuvântarea ce ai rostit după hirotonierea întru arhieru în catedrala noastră dela Sibiu ai inserat o frază ce poate sta în fruntea istoriei universale a omenirii. Ai spus că „gradul de cultură trebuie judecat după măsura iubirii creștine“.

Cu adevărat, istoria omenirii nu este altceva, decât povestea sbuciumărilor de a realiza iubirea între oameni și toate civilizațiile se judecă, după măsura realizării acestei iubiri, după concepția oamenilor despre dreptatea ce trebuie să stăpânească între dânșii ca reflex al acestei iubiri.

Fiecare popor și fiecare epocă se așează în ierarhia valorii istorice după măsura, în care a știut să-și întocmească ființarea sa pe pământ în așa fel, ca tot insul să simtă iubirea de bunăvoie consimțită a colectivității pentru dânșul.

¹⁾ S'a publicat în altă parte din No. prezent al revistei noastre.

Ascenzlunea omenirii spre acest miraculos ideal e trudnică, afară din cale. Și totuși toate războaiele și toate luptele sălbatice iscate din instinctele barbare, deasupra tuturor mizeriilor ce au produs ori tocmai prin aceasta, sub puterea unei tainice legi a firii, au germinat tot mai multă dreptate în lume și în cetinel, cu multă și îndelungă anevoință transformă ura în iubire, cum motorul transformă energia calorică a exploziei în energie cinică ce mișcă vehiculul spre țelul dorit.

Iubirea este izvorul, esența și țelul vieții. Fărămițită însă în multe sute milioane de vieți, în miliarde de vieți, ea se perde în învelișul năpraznicelor încăierări de toate zilele pentru viață. Numai unora aleși dintre infinitele mulțimi li-s'a hărăzit destinul de a lăpăda trudnica războire pentru viața zilelor și a purta farul ce luminează calea eternității, care este calea iubirii.

Fericit te numim, fiindcă Prea Sfinției Tale Ți-s'a dat să fii unul dintre aleși. Urcat deasupra acelei trudnice războiri pentru viața zilelor, P. Sf. Ta ai izbutit să Te afirmi îndrumător al mulțimii spre mântuire din mizeria vieții, prin credință și iubire.

În ziua instalării, acum cinci ani, la masa de ospăț al bucuriei, cuvântul meu de felicitare îl introduceam așa: „Sărbătoarea de astăzi este sărbătoarea unei nădejdi de viitor“.

Noi cari atunci am crezut în P. Sf. Ta, astăzi avem mândria adeverenței, că bine am crezut în mândria aceasta, o împărtășește eparhia întreagă a Aradului și întreaga Biserică ortodoxă a Țării-Românești. Primul lustru de activitate a P. Sf. Voastre a justificat deplin nădejile noastre.

Dar să vorbească faptele.

În cursul celor cinci ani de păstorire P. Sf. Ta, ai înființat și organizat 40 parohii noi și pe seama preoților dela acestea parohii ai exoperat salariul dela Stat. La intervențiile personale ale P. Sf. Tale s'au obținut pe seama acestor parohii 2000 jughere pământ ca sesiuni parohiale, pământ bisericesc și pentru dotațiunea cantorilor.

S'au înființat și organizat trei protopoplate noi.

Numărul parohiilor vacante s'a redus în mod considerabil.

„Voiu căuta să fac adevărat locaș de închinare din mănăstirea Hodoș-Bodrog“ spuneai în discursul dela instalare și iată astăzi aceea mănăstire este izvor de mângâiere pentru multe mii de pelerini credincioși.

Vechiul nostru institut teologic l-ai ridicat

la rangul de Academie Teologică cu 4 ani de studii și cu multă osteneală ai isbutit ca acest institut să fie clasat ca școală superioară.

Prin osârdua Prea Sfinției Tale reședința episcopescă a fost restaurată și augmentată cu încă 3 camere și o nouă capelă episcopescă, iară deasupra clădirii vechi a Consiliului eparhial ai ridicat un etaj cu 5 camere, oferind astfel Consiliului puțința de a funcționa fără stânjenire. Tot astfel ai reorganizat biblioteca eparhială.

Te-ai îngrijit însă mai vârtos de cele sufletești și pentru intensificarea propagandei religioase ai înființat „Fondul Grigorie Episcopul“, care cu toate greutatele financiare prin care trecem astăzi are un capital de 2.200.000 Lei, deși chiar până acum acest fond a vărsat cheltuelile de tipărire pentru zeci de mii de broșuri distribuite gratuit poporului.

În cinci ani de zile P. Sf. Ta ai făcut vizitațiuni canonice în 235 parohii și ai sfințit personal 50 de biserici.

Ai înființat „Biblioteca Creștinului Ortodox“, în care au apărut până acum 67 de broșuri în câte 6—7000 exemplare. Broșurile din această bibliotecă se răspândesc în țara întreagă, se împart gratuit poporului din prilejul vizitațiunilor canonice. Ai vărsat astfel cu belșug binecuvântarea cărții asupra norodului sătos de învățătură și multor suflete le-ai oferit mângâierea fortificării în credință.

Țara întreagă cunoaște stăruințele P. Sf. Tale pentru luminarea rătăciților cari au părăsit legea strămoșească și în urma acestor apostolice stăruinți aripile propagandei dușmane nu numai dreptei credinți, ci chiar unității noastre de neam, s'au frânt, oile rătăcite încep a se întoarce la turma dreptmăritoare.

În scopul intensificării propagandei misionare la inițiativa P. Sf. Tale s'a ținut în anul 1928 la Arad primul Congres misionar al preoților din întreaga țară, iar în 1929 la Chișinău al doilea Congres, unde cu drept cuvânt Ți-s'a dat titlul de „Episcop misionar“. În toate satele noastre ai înființat comitete misionare constituite din țărani și fruntași ai satelor, intrați în slujba luptei pentru credință.

În fiecare protopopiat ai instituit câte 2 preoți misionari.

Prea bine știind că cheia viitorului este în mâna tinerimei, ai înființat aproape în fiecare parohie „Societatea Sf. Gheorghe“ și la propunerea P. Sf. Tale s'a hotărât ca în ziua de Sf. Gheorghe din anul viitor să se țină primul congres al tuturor acestor societăți din eparhia Aradului. Tot la propunerea P. Sf. Tale

toate societățile acestea ale tinerilor creștini se vor organiza într-o singură mare și puternică asociație din întreaga patriarhie, constituindu-se astfel instrumentul cel mai prielnic pentru inviorarea vieții religioase în masele largi ale națiunii noastre.

În anul 1929, ai pus bazele „Bibliotecii Preotului Ortodox” cu scopul de a pune la îndemâna preoțimei cele mai eficace arme de luptă religioasă. Până acum au apărut 4 numeri. Biblioteca aceasta tratează probleme de ordin pastoral, catihetic, pedagogic și psihologic, ca astfel preoții să fie înarmați față de setea religioasă a credincioșilor, care trebuie satisfăcută și care pornește din adâncurile straturilor de jos spre creștetul păturilor superioare ale credincioșilor.

P. Sf. Ta ai luat inițiativa organizării sistematice a carității creștine pe eparhia întreagă și în acest scop ai înființat „Fondul central eparhial al milelor”, precum și fonduri similare în fiecare parohie.

Ai luat măsuri mai efective pentru combaterea concubinajului și divorțurilor angajându-se în acest scop și diferitele autorități civile.

Observatorul obiectiv poate judeca progresul bisericesc realizat sub conducerea P. Sf. Tale și numai din raportul, că la sosirea P. Sf. Tale în Arad erau numai două altare ortodoxe, astăzi sunt deja 8. Pentru parohia nou înființată Șega din Arad ai obținut fondurile necesare, în anul curent 1 milion Lei din bugetul Statului, că în curând se va ridica în Arad o nouă biserică.

Activitatea literară teologică a P. Sf. Tale este binecunoscută în întreaga patriarhie. Până acum ai tipărit 39 lucrări, dintre cari 10 cu mai mult de 300 pagini fiecare. Cele mai multe sunt de caracter practic, omiletic și pastoral, fiind de cel mai mare folos pentru preoți. Amintesc aci numai pe cea din urmă: „În slujba Misionarismului ortodox”, în care problema misionară pentru prima dată se pune în Biserica noastră în întregimea ei.

Este incontestabil concursul, pe care l-au dat P. Sf. Tale Consilierii eparhiali, Deputații Adunării eparhiale, autoritățile publice și administrative, precum și parlamentarii de pe teritoriul eparhiei și acest lucru totdeauna este subliniat de P. Sf. Ta, totuși trebuie să mărturisim, că tot ce s'a făcut s'a făcut din inițiativa P. Sf. Tale, ai fost sufletul dătător de viață și de energie.

După cinci ani de zile vedem în P. Sf. Ta întrupate toate nădejțile noastre. Țara întreagă

privește cu interes această muncă uriașă ce pornește dela soare apune pentru urnirea unei noi renașteri religioase a națiunii române. Guvernul Țării a știut să prețuiască această muncă și la propunerea fostului Ministru Aurel Vlad Majestatea Sa Regele prin Înalta Regență V'a distins cu ordinul Coroana României în gradul de Mare Cruce. Modestia ce șade atât de bine fețelor bisericesti a tăinuit până acum această distincție, noi însă în ziua de astăzi o vestim tuturor și cu dragoste fiască strigăm: trăiască Episcopul nostru Grigorie!

Propun ca Adunarea Eparhială să aducă următorul concluz:

Ascultând cuvântarea de deschidere a P. Sf. Sale Părintelui Episcop și raportul deputatului în această Adunare Vasile Goldiș despre activitatea Prea Sfinției Sale în cei cinci ani dela introducerea Sa în scaunul episcopesc al Eparhiei Aradului, care raport hotărâm să treacă întreg în procesul verbal al ședinței de azi, Adunarea Eparhială exprimă P. Sf. Sale adâncă sa mulțumită pentru munca fără seamăn desfășorată în cei dintâi cinci ani ai activității Sale întru mărirea lui Dumnezeu, întărârea credinței, combaterea rătăciților și luminarea sufletelor urându-i mulți ani înainte și putere neistovită spre desăvârșirea misiunii Sale ce cu atâta vrednicie a luat asupra-și în numele Mântuitorului nostru Iisus Hristos”.

Adunarea eparhială vădit mișcată ascultând cuvântarea dlui Vasile Goldiș, în urale unanime față de P. Sf. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa al Aradului, primește cu unanimitate concluzul propus.

P. Sf. Sa Episcopul Cr. Grigorie Gh. Comșa emoționat mulțumește pentru manifestațiunea de dragoste și alipire manifestată de Adunarea eparhială și întreg clerul și poporul credincios din aceasta de Dumnezeu păzită eparhie, prin următoarea cuvântare:

„Sunt viu mișcat când îmi aduceți omagii prin graiul prea distinsului și prea iubitului membru al Adunării eparhiale, dl Vasile Goldiș. În timpul celor cinci ani de arhipăstorire am străbătut sute de sate vizitând pe credincioși, cărora le-am vorbit adeseori despre creștineasca întrebuintare a timpului. Mi-am dat deci perfect de bine seama că sunt dator să dau mai întâi eu dovada că întrebuintez bine timpul. Ei bine, dlor deputați, munca mea o cunoașteți: ea este oglinda fidelă a năzuinței mele că doresc deplina identificare a clerului nostru cu scopul divin al Bisericii ortodoxe, precum și aceea că m'am năzuit să deprind pe credincioșii mei de sus până jos în straturile poporului cu exercitarea zilnică a virtuților creștine, organizând viața creștină sub toate raporturile.

În tot timpul acesta mi-am dat seama că nu servesc capriciile subiectivismului omenesc, ci adevărurile eterne ale lui Dumnezeu și că mai întâi lui Dumnezeu trebuie să-i mulțumesc pentru că mi-a dat și Mie puțină să răspândesc raze de lumină cel puțin cât o lampă modestă față de Lumina răspândită de cerescul Mântuitor.

Odinioară regele Enric V biruise pe vrăjmașii săi și când soldații îl aclamau, se dete jos de pe cal, a îngenunchiat împreună cu armata și zise: „Nu mie Doamne, ci numelui Tău dăm slavă“.

Împăratul David încă zisese odinioară: „Rugăciunile mele Domnului voiu da înaintea a tot poporului Lui“ (Psalm 115 v. 5). Drept-aceea și eu mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a ajutat să muncesc cu concursul D-Voastre. Mulțumesc deci și P. Cucernicilor consilieri eparhiali, protopopilor și preoților, precum și domnilor deputați sinodali pentru ajutorul prețios ce mi l-au dat, precum și poporului pentru dragostea cu care m'a întâmpinat în vizitele canonice.

Dar îngăduiți-Mi să mulțumesc și răposaților mei părinți pentru creșterea religioasă ce mi-au dat. În cuvântarea mea de hirotonire întru arhierie am amintit că tatăl meu de mână mă ducea la sfânta biserică în fiecare Duminică și sărbătoare, căci îmi era învățător, dar și părinte.

Cu aceste cuvinte mulțumindu-vă pentru omagiile aduse, Vă împărtășesc arhieriasca mea binecuvântare“.

7. La ordinul Înaltului Prezidiu se prezintă actele intrate la Adunarea eparhială și anume:

Raportul general al Consiliului plenar despre gestiunea anului 1930.

Hotărârea Sf. Sinod cu referire la interpretarea art. 15. 150 și 158 din Statutul Bisericesc.

Hotărârea Congresului Național Bisericesc cu referire la calificarea consilierilor referenți.

Memoriul conferinței mixte dela Timișoara cu referire la plăgile sociale, cari bântuie poporul românesc.

Mutarea sediului protopopesesc de Belinț la Recaș.

Proiect de regulament pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative și executive ale Patriarhiei române.

Actele și desbaterile Adunării Eparhiale extraordinare din 26 Octomvrie 1929 (Triumful ortodoxiei).

Statutele fondului de ajutorare a preoțimei. Aduș la statutele fondului de ajutorare a preoțimei.

Statutele fondului de pensionare a funcționarilor consistoriali.

Declarația funcționarilor consistoriali V. Goldiș, Aurel Călniceanu și Cornel Lazar cu referire la statutele fondului de pensuni.

Se dau comisiunii organizatoare.

Raportul general al Secției bisericești despre gestiunea anului 1929.

Cererea lui Ioan Plavoșin preot în Timișoara de a fi dispensat din Consistorul Spiritual.

Reducerea parohiei Hălmăgel din clasa I. la clasa III.

Proiectul de lege pentru salarizarea preoțimei.

Se dau comisiunii bisericești.

Raportul general al Secției culturale despre gestiunea anului 1929.

Chestia clădirilor școlare confesionale ale Eparhiei.

Raport asupra Școalei normale de băieți „Dimitrie Țichindeal“.

Se dau comisiunii școlare.

Raportul general al Secției economice despre gestiunea anului 1929.

Bugetul anului 1930.

Fondurile și fundațiunile la finea anului 1929.

Se dau comisiunii epitropești.

8. Se prezintă cererile de concediu ale deputaților: Sever Bocu, Ionel Mocioni, Dr. Coriolan Băran și Dr. Teodor Băbuția pentru durata sesiunii întregi, Dr. Emil Monția pentru ziua dintâiu a sesiunii prezente.

Concediile cerute se acordă.

9. Terminându-se ordinea de zi a ședinței prezente, Înaltul Prezidiu anunță ședința următoare pe 19 Maiu a. c. orele 9 a. m. când se vor pune la ordinea zilei rapoartele comisiunilor.

Cu aceasta ședința se ridică la orele 13 și jumătate din zi.

(ss) Dr. Grigorie Gh. Comșa
Președinte.

(ss) Dr. Emil Velciu
Secretar.

Eroii!

„Pace vouă: mari mucenici ai neamului, știinși ca și Hristos pentru un ideal sfânt; pace vouă urmași ai lor în cărji, goi sau flămânzi!...“

Ecoul.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după o viață de minuni Dumnezeiești, prin cari a căutat să scoată lumea din jugul păcatului, după ce s'a jertfit și-a înviat pentru mântuirea noastră, la 40 zile dela înviere, s'a înălțat strălucitor, la Tatăl Ceresc; O! cât de strălucitoare a fost înălțarea Sa divină!....

Tot în ziua de serbarea, a „Înălțării Domnului“, suflarea Românească, după sguđuitorul război mondial, serbează și memoriile eroilor căzuți în lupte, pentru întregirea neamului nostru.

Cât de măreț se înalță, tot în aceeași zi frumoasă de înălțare și faptele binecuvântate de Domnul, fapte ale vitejilor noștri, știinși din viață, pentru eliberarea pământului strămoșesc: Ei, cari ne-au înfăptuit România-Mare, între vechile hotare ale Daciei bătrâne, azi își dorm somnul de veci, căzuți sub ploaia de gloanțe dușmane, ce râvneau la scumpul nostru pământ, pe care Românii scump l-au plătit, cu a lor tribut și a căror urme binefăcătoare, vor rămâne pe veci scrise cu litere de aur în cartea neamului și vor fi evanghelle urmașilor, iar în inimile noastre, cu litere de foc, vor rămâne scrise, fapte săvârșite de braț eroic, au adus neamului glorie și fericirea patriei.

Popor, din care s'a ridicat acești păzitori ai sacralului pământ, nici în cele mai grele vremi de urgență, nu s'a dat înapoi dela lupta dusă cu multă străduință, pentru cauza supremă a națiunii noastre; nu a uitat că-i sunt deschise pagini de glorie în istoria popoarelor.

Milădița altoită de marele Traian, pe trunchiul Daciei, a crescut prin codri, văi și munți. Dușmani nenumărați, au căutat să zădărnicească ramificarea acestei vițe, menită a săvârși fapte mărețe în istoria civilizației universale; dar zădărnice au fost străduințele lor.

Acel trunchiu Roman, tot mai mult s'a unificat în suflete, arătând lumii că o mână Divină lucrează, la viitorul său. Când străini cercat-au nesocotirea lui, atunci lovit-u-s'au de pieptul soldatului Român.

Ca lei s'au luptat Românii.

Dorobanții delă 77 cu flori s'au încununat; iar cei ce au rămas pe veci la Smârdan, Plevna și Vidin, sta-vor mereu de strajă în Balcani și vor spune la toți dușmanii de peste Dunăre, că o îndrăsneală a lor, scump a plătit-o și scump o vor plăti.

Românii, ca și'n trecut, vor ști să-și apere strămoșescul pământ, încununat de creasta falnicilor Carpați, a cărui plaiuri au fost stropite cu scump sânge a millor de luptători, ce s'au adus jertfă pe altarul neamului; ei au știut că un viitor de aur așteaptă a lor țară, cântată de poeți.

Iar când gloriosul rege Ferdinand, a dat semnalul de război, atunci goarna a chemat flăcăii sub drapel, prin cari s'a adus la realizare visul de mult dorit acelor, în cari a licărit pulsul românismului. S'au adunat Românii, să asculte și să răspundă la bubutul tunului nebun, îndreptat asupra lor. La Jiu și Plevna, Oltenii au luptat cu vitejie, iar generalul erou Drăgălina, a rămas jertfă pentru patrie, după ce ai săi volnici, a culcat la pământ multe cete dușmane.

La Oltuz, Mărăști și Mărășești, mulți martiri au căzut pe câmpul de onoare.

La răzoare, căpitanul Ignat Grigorea, nici mort nu a lăsat din brațul său mitraliera.

Iar la Tisa armata română, din nou a dovedit lumii țaria brațului român.

În cimitirul sinistru din Oradea, colonelul Tomoroveanu, loc. Pojincu înconjurat de mulțimea vulturilor căzuți la Tisa, în tăcere se odihnesc.

Și ei, ca și cei din Balcani și dela Mărășești, păzesc hotarele pământului străbun, la acărui glas ei au murit; dar vor rămâne morți, cari mereu vor grăi. Ei au arătat dușmanului, că românul mai degrabă se lasă morț, decât să fie învins. „Mai bine morț, decât învins“, cu această deviză pe buze a luptat ostașul român la Jiu, Mărășești, Oltuz și Tisa unde Zeci de mil au căzut; și ei străjuesc hotarul țării, la Apus, Răsărit și Mizăzi.

Frați Români! Predecesorii noștri și-au făcut datoria până la culme; ne-au făurit o țară mândră, căreia un viitor falnic l-a acordat Providența: dar acest viitor depinde și dela noi, cum îl vom câștiga. Înaintașii noștri l-au căutat prin iubirea de vatra strămoșească, de neam și prin cinstea sa. Ba au știut să și moară când glasul de mamă a patriei dulce l-a chemat.

Românul nu a râvnit la daruri, onoruri, ci a căutat fericirea patriei sale. Fapte vrednice de urmat ne-au dat ca exemplu strămoșii, pe acărur urmă noi trebuie să călcăm.

Iar amintirea eroilor, scumpă trebuie să ne fie și mereu să o păstrăm cu multă evlavie.

Zilele mărețe din istoria neamului: 24 Ian. 1859, 10 Mai 1866—1877—1882 exprimă eroismul și iubirea de glie, a martirilor neamului, cari zile trebuie să ne fie o scumpă icoană în istoria națională.

Voi eroi ați murit pentru viitorul țării noastre și al nostru, deaceea azi preamărim ale voastre fapte. Întregă suflarea românească, cu umilință și cu lacrimi slăvește faptele voastre, ce s'au ridicat strălucitoare din fumul tunului nebun. Poporul întreg stimează amintirea voastră, eroi cari veți rămâne veșnic nemuritori.

Voi ați făcut ca să simțim dulce moartea pentru patrie, ne-ați întărit iubirea de pământ, și când țara ne va chema să o apărăm, sări-vom cu toți dela vatră și o vom apăra, vom ști și noi atunci să ne facem datoria.

Fl. Mana.

Misiunile religioase pentru popor

de Arhim. P. Morușca

Preotul misionar¹.

Și străbătea Isus toate orașele și satele învățând în soboarele lor și propoveduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor. (Mat. 1, 35).

**I. P. Sfințiți Stăpâni,
Prea Cinstiți Părinți,
Cucernici creștini!**

Sufletul meu se înalță pe aripile rugăciunii, în smerită închinare către Împăratul cerurilor, mulțumindu-l pentru binefacerea, că ne-a învrednicit să ne aducim din toate unghiurile Țării, în slujbă de slăvire.

Mulțumesc Inalt Preasfinștilor noștri Chiriarhi pentru încrederea, ce ne-au anticipat, dându-ne binecuvântarea de a ne putea strânge la sfat, în acest congres misionar. Mulțumesc I. P. Sfinților noștri Stăpâni, cari au disprețuit osteneala drumului de departe, până la această margine apuseană a Țării, pentruca, prin ființa Lor de față, să întărească conștiința misiunii noastre și, prin luminile lor, să ne ajute a desluși drumul sigur în lucrul nostru misionar. Mulțumesc, îndeosebi, Prea Sfinștitului meu Stăpân Grigorie, pentru greaua sarcină ce și-a luat, de a organiza și ocroti această înfață întrunire a misionarilor eparhiali ai bisericii noastre.

Nespusă este bucuria mea în aceste clipe, că Domnul m'a învrednicit să pot spune un cuvânt către cei aleși, între aleșii slujitori ai sfintei noastre Biserici. Și bucuria mea sporește, când o pot face în cuprinsul acestei smerite bisericești a sfântului așezământ, pe care am fost orânduit să-l conduc.

Imi dau pe deplin seama de importanța tributului de recunoștință, pe care îl aduce întâiul congres al misionarilor sfintelor noastre Mănăstiri, prin vizita ce ne-o faceți. Și merită această cinstire sfintele Mănăstiri, dacă nu prin actuala lor valoare culturală, pe care ar putea-o pune în serviciul operei misionare, măcar pentru luminoasa tradiție, pe care o au în viața neamului nostru, ca tot atâtea focare de religiozitate, de viețuire neprihănită, de avânt cultural și artistic, din alte vremuri. Și pentrucă aceste sfinte lăcașuri trebuie să se refacă grabnic spre a deveni puncte de reazăm staționar, centre luminoase și conștiente în activitatea de misionarism religios, pe care l-a îmbrățișat sfânta noastră biserică și l-a așezat în centrul preocupărilor sale, ca o arzătoare cerință a vremurilor nouă.

*

Ideea misionară este înscrisă pe întâiele pagini

¹) Cuvântare rostită la Sf. Mănăstire, cu prilejul Congresului misionar dela Arad-Bodrog, în 28 Octombrie 1928.

ale Bibliei, deodată cu chemarea lui Avraam: „...Și se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului“ [Fac. 12, 8]. Iară Psalmistul a avut clară viziunea operei misionare, pe care o va întreprinde Hristos Domnul: „...răsări-va în zilele Lui dreptatea și belșug de pace... și va domni dela mare până la mare și dela rîuri până la marginea pământului“ [Ps. 71, 7—8]. — „Isus străbătea toate orașele și satele învățând.. și propoveduind Evanghelia, vindecând toată boala și toată neputința“..

În aceasta se cuprinee sinteza operei misionare, pe care Mântuitorul ne-a lăsat-o poruncă de îndeplinit: „Mergând învățați toate neamurile, botezându-le ..și învățându-le se păzească toate câte am poruncit vouă...“ [Mt. 28, 19—20] „...mai vărtos mergeți cătră oile cele pierdute ale casei lui Israel. În mersul vostru propoveduiți zicând că aproape este împărăția cerurilor; pe cei bolnavi vindecați, pe leproși curățiți, pe cei morți înviați, dracii scoateți...“ [Mt. 10, 7—8]. „Pildă v'am dat vouă“ [Io. 13, 15].

Așa a voit Domnul, ca opera Lui să fie continuată de noi. Pe noi ne-a voit tovarăși, și împreună cu noi lucrează Domnul și acum: „iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului“ [Mt. 28, 20].

Izvorul nostru de inspirație ne sunt sfintele Evanghelii. Adâncirea Evangheliei, prin tainică contemplație și meditație zilnică asupra vieții și activității *Celui dintâi misionar*, ne umple ființa de îndemnuri, neasemănat mai mult decât orice sugestii venite din afară, dela oameni. Ne împrumută lumină, putere, mângăiere și neprețuită orientare. Nu e problemă misionară ori pastorală, care să nu fi primit dela Învățătorul lumii o deslegare practică, ori o soluționare principială. Și nu vom întâlni piedecă ori greutăți, care să nu se fi pus și în calea Domnului și pe care să nu le fi înlăturat, sau prefăcut în mijloc de afirmare.

O tainică convorbire cu Mântuitorul, ca aceea a lui Nicodem, mai înainte de plecare la lucrul nostru de fiecare zi, ne va lămuri; privirea Lui blândă ne va mângăia: cuvântul Lui dumnezeesc ne va întări și încuraja.

Triminându-ne pe noi la misiune, precum Tatăl l-a trimis pe El [Io. 20, 21], Mântuitorul se identifică cu noi: „Precum Tatăl întru mine și Eu întru voi“ [Io. 17—26]. Ne-a investit cu puterea Lui: „Luați Duh sfânt: căroră veți ierta păcatele se vor ierta lor...“ [Io. 20, 23]; și ne-a îmbrăcat cu toată autoritatea Sa: „Ceice vă ascultă pe voi pe mine mă ascultă și ceice se la-pădă de voi de mine se lapădă...“ [Lc. 10, 16]. „Eu v'am ales pe voi și v'am rânduit să mergeți și roadă să aduceți [și roada voastră să rămână] că Tatăl vă va da orice veți cere întru numele meu“ [Io. 15, 16].

Cu această conștiință superioară trebuie să viețuim. Căci am fost aleși din lume. Pușini aleși dintre cei chemați. Doar misionarul e unul pe o eparhie, oșebit de ceilalți, chemați să rezolve acte ori să facă judecăți. Altora le aparține administrarea și disciplina.

în biserică. Misionarul își face slujba nu prin calitatea lui oficială, ci din conștiința răspunderii, pe care a îmbrăcat-o pentru viața sufletelor, pentru mântuirea oamenilor. Mărturisim bucuria ce ne însuflețește, știindu-ne chemați de Prea sfinții noștri Chiriarhi împreună lucrători la pescuirea sufletelor din adâncul mării întunecului și al necredinții, *pentru a-i readuce în corabia de salvare a bisericii.*

Dar tocmai această conștiință obligă pe misionar, ca pe nimeni altul, să ducă în popor pe Hristos și opera Lui de mântuire. Acesta e *programul* nostru scurt, dar atât de frumos. Iar pentru realizarea lui trebuie să păstrăm viu și permanent *contactul personal* cu Hristos, izvorul de inspirație, care a însuflețit și pe Apostoli.

Dacă noi nu avem privilegiul sf. Ioan, de a putea spune: „Ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit — despre Cuvântul vieții: aceea vă vestim“ [Io, 1, 1], — avem totuși înaintea noastră chipul viu al Mântuitorului, așa cum a viețuit, cum a lucrat, cum a vorbit, cum a învățat, cum a tratat cu poporul, cu nenorocii, cu copiii, cu păcătoșii.

Nu putem sta desigur neîntrerupt cu privirea pironită la chipul Domnului. N'au făcut-o nici Apostolii. N'au stat nici ei mereu la Hristos cu ochii, cu gândul, cu vorba. Au fost robiți și ei de impresii din afară, s'au resimțit de influențe streine, s'au preocupat de alte griji și de greul vieții. Și ochii lor s'au îngreuiat de somn și au adormit, în vreme ce Domnul suferea cumplit, numai la câțiva pași. Dar trebuie să avem permanent conștiința vie că Hristos e cu noi, — la biserică, în școală, în coliba săracului, la patul bolnavului, în celula întemnițatului, în casele de salvare în instituțiile de ocrotire, pe toate drumurile; ne aude, ne vede, ne citește gândurile... Și în mijlocul grijilor, al intereselor de viață, cari pot să ne copleșescă, să facă chiar să pălească uneori chipul Mântuitorului în sufletul nostru, — trebuie să avem totuși neîntrerupt urechea deschisă pentru glasul datoriei, ce ne cheamă la misiune.

Dacă vre-odată, în contemplarea măreției Ființii lui Dumnezeu, ne-ar încerca ispita și ne-ar covârși simțirea slăbiciunilor noastre de *fii ai oamenilor*, cari nu ne-am putea încumeta în avânt, după pilda *Fiului lui Dumnezeu*, — Dumnezeu El însuși, — iată aproape de noi stă pilda unui om, a lui Pavel, slăvitul apostol și vajnicul *misionar al lumii*. Eparhia lui s'a întins dela Ierusalim până la Roma, poate până în Spania. Belșugul de inspirație divină, primită pe drumul Damascului, îl agită, comoara lui sufletească cerea să se reverse, să fie împărtășită. „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește întru mine“ [Gal. 2, 20]. El simțea adânc răspunderea mare pentru misiunea sa... „poruncă mare stă deasupra mea. Vai mie de nu voi binevesti“ [I Cor. 9, 16].

Fără o existență sigură, — în afară de meșteșugul lui; fără plată, — nădăjduind doară în ajutorul oamenilor buni; fără o vatră familiară, care să-l mângâie; fără tovarăși, adeseori singur; cu mijloace de comunicație primitive; în disprețul primejdiilor de moarte pe mare; cu împotriviri dela oameni și dela autorități, — el duce lupta înainte pentru Hristos; își urmează drumul misiunii sale întemeind comunități, purtând grijă de conservarea lor și închinându-și toată energia mântuirii sufletelor.

Rezultatul? A încetățenit creștinismul în lumea păgână și i-a asigurat drepturi, cu toate împotrivirile. Ca un revoluționar a răsturnat de pe pedestale valori stabilite în curs de mii de ani, și a așezat în locul lor învățătura unor adevăruri tainice, supranaturale, a impus o morală aspră, a înstăpânit un *ideal*, pe care omul firii îl socotea cu nepuțință.

Dar nu ajunge admirația noastră în fața pildei strălucitoare a neostenitului misionar mondial. El ne strigă azi cu putere: „Fraților, faceți-vă următori mie precum eu lui Hristos, uitați-vă la ceice așa umblă, precum aveți pildă dela noi“ (Fil. 3, 17) O scânteie să desprindem din sufletul lui, o inspirație din duhul lui, pentru chemările noastre misionare. El n'a fost misionar de ocazie, ci permanent, devotat, cu toată energia unei voințe hotărâte de a coborî Impărăția lui Hristos între oameni.

Și lângă slăvitul Pavel stă îndrăznețul Petru și blândul Ioan, și bunul Iacob. Și după ei se rânduesc șirurile iungi ale sfinților Părinți, ale Părinților bisericesti, ale ierarhilor mari și ale preoților aleși ai creștinătății. Ne stau toți de față, ca un îndemn, cu pilda lor, cu opera lor, cu bogăția lor spirituală, strălucitoare ca un glob de foc, care încălzește sufletele și ne luminează drumul, pe care să-l urmăm.

Ideia misionară purcede dela Dumnezeu însuși, din voința Lui de a mântui lumea: „Unul este Dumnezeu, care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină“ (I. Tim, 2, 1), Pentru aceasta a trimis în lume pe unul născut Fiul Său, și El a străbătut orașele și satele, învățând și propoveduind Evanghelia mântuirii.

Dar Domnul nu s'a mulțumit să *învețe*. Evanghelia dragostei a turnat-o practic în *opere de caritate*: „vindecând toată boala și toată nepuțința“, hrânind mulțimile flămânde, adăpând pe cei însetați cu apa vieții, ridicând din noroiul păcatelor pe cei căzuți, ajutând să se întoarcă pe cei rătăciți...

Nici noi nu ne vom opri numai la vestirea Evangheliei mântuitoare. Ce folos dacă cunoaște călătorul ținta drumului său, dar pe drum lânzește și cade ademenit de ispite și rob de păcat. Pe steagul misionarismului nostru trebuie să stea scrisă ținta de a reînvia credința religioasă în sufletul credincioșilor noștri, — creștini numai prin botez; iar pe cei rătăciți în credință, ori în viața lor morală a-i educe în pocăință, la

picioarele lui Hristos. *Pe păcătoși să-i aducem la duhovnicii lor, în scaunul mărturisirii și la altar pentru sfânta Impărtășanie.* Acesta va fi certificatul de încetățenire în împărăția lui Hristos în această lume: împărtășirea cu sfințele taine, ca mijloace de învioreare religioasă și de câștigare a harului dumnezeesc, spre mântuire.

Aceasta e opera credinții ce trebuie strecurată din nou în sufletele sfârșite de arșița curentelor vrășmașe lui Dumnezeu și pierzătoare de suflet.

Dar alături de înălțarea prin credință, trebuie să răsără faptele dragostei creștinești, prin așezăminte de binefacere și asociații de ocrotire, menite să aline mizeriile fizice și morale ale oamenilor.

Faptele milei trupești și sufletești trebuie să-și găsească, prin stăruințele noastre misionare, o afirmare permanentă în instituții creștinești, în mijlocul poporului, la sate ca și la orașe. Ele vor mărturisi de valoarea principiilor, pe cari le propovăduim și vor sprijini opera de recucerire a sufletelor către Hristos. Aceasta va fi *a doua latură* a misiunii noastre, începând preocupările vremilor de acum cu tradiția trecutului glorios, când sub îndrumarea și ocrotirea Bisericii, au luat ființă atâtea așezăminte de caritate creștină.

Credința noastră vie și neclătită în puterile Evangheliei, dragostea de Hristos și iubirea de aproapele, care ne arde în inimi, va face ca flacărele focului sacru din noi să izburnească cu destulă putere, ca să încălzească și să aprindă și pe alții. Să le dea îndemnul de a sprijini acțiunea misionară cu rugăciunea lor, cu mijloacele lor spirituale și materiale. Să-și deschidă inima și să întindă mâna pentru realizări de creștinism al faptei: bărbații alcătuind sfaturi ale păcii și societăți de temperanță, femeile strângându-se în asociații de binefacere, tineretul organizându-se în societăți de bună educație și toți ișirându-se în asociații parohiale de ajutoare, de ocrotire, de salvare, sprijinând avântul de renaștere religioasă și morală a individului și a colectivității. Acesta este rostul preotului misionar; de a fi inspirator pentru clerul pastoral și pentru poporul de sub îngrijirea preoților-păstori.

Cu această conștiință luminoasă a misiunii noastre suntem adunați aici, ca și odinioară apostolii în foisorul din Ierusalim, așteptând pogorârea Duhului Sfânt. Pătrunși de înalta distincție, pe care ne-au dat-o Prea sfinții noștri Stăpâni, chemându-ne în slujba misionarismului, și cu neclătită încredere în ajutorul lui Dumnezeu, care ne-a ales — să zic cu marele apostol și misionar Pavel — din pântecul Maicii noastre și ne-a chemat prin darul său, binevoind să descopere pe Fiul Său între noi, ca să-L propovăduim (Gal. 1, 15—16) — suntem gata să pornim iarăși în largul cuprins al sfintei noastre Biserici, ca să organizăm opera misionară printr-o acțiune unitară și sistematică.

Vino Doamne și ne ajută! Vino și ne ajută în propovăduirea evangheliei Tale, într-o viețuire fără prihană, în devotamentul către misiunea noastră, întru câștigarea și a altora pentru ideea misionară, ca neamul acesta, poporul Tău, să nu cadă orbit de curentele materialiste și robii de necredință, ci să se întoarcă și iarăși să se facă fiu și moștean al Impărăției Tale, întru Isus Hristos, Domnul nostru — Amin.

O cuvântare frumoasă.

Publicăm cu plăcere o parte din vorbirea P. S. Sale Episcopului Badescu rostită la deschiderea Adunării Eparhiale din Caransebeș, la 18 Mai a. c.

Christos a înviat!

Domnilor Deputați!

A trecut un an dela ultima noastră întrunire în Adunare eparhială. Dacă privim înainte, un an ni-se pare un interval lung în viața noastră, dar, iată acum, dacă privim înapoi, ni-se pare o clipă, precum și este în vecinicie această măsură omenească, aplicată scurgerii timpului.

În această vecinicie se încadrează viața indivizilor, familiilor, generațiilor, neamurilor.

Cartea sfântă, „Biblia“, care începe cu facerea lumii, de câți bărbați, de câte popoare nu ne vorbește, cari nu mai sunt? Firul vieții lor s'a rupt de mult, dar au lăsat urme în cartea veciniciei, urme luminoase și urme respingătoare.

Biserica lui Christos este vecinică și de aceea viața noastră națională va fi vecinică, dacă nu o vom trăi după prescripțiile ei, sub aripile ei ocrotitoare de toate intemperțiile timpurilor.

Eu, domnilor deputați, Vă pot asigura, că mă bucur mult că mi s'a dat puțința să Vă văd aici la centrul venerabilei noastre Episcopii, și să ne vedem întruniți în Adunarea eparhială, pe baza legii noastre bisericești de organizare, pentruca să chibzulum în sensul acestei legi, asupra afacerilor noastre eparhiale, după cea mai bună știință și curată conștiință, nu din punct de vedere personal, ci general.

Mi s'a dat, domnilor deputați, să văd de un timp încoace unele simptome îngrijorătoare. În unele locuri nu se vede interesul cel viu față de afacerile noastre bisericești, pe care eram îndatnați a-l vedea.

Se pare, că preocupările lumești absorb toată atențiunea în altă parte și numai atunci și într'atâta li se dă atențiune, când și intrucât se crede, că pot să înrăurească îndeletnicirilor și straduințelor zilnice, străine de viața propriu zis bisericească.

În ce privește partea religioasă și morală a vieții bisericești, n'a rămas nici ea neatinsă de bruma duhului vremii.

A pătruns și în șirul credincioșilor noștri încă mai de mult otrava sectarismului, iar în timpul mai

nou activitatea sectară s'a potențat, grație libertății în ce privește conștiința religioasă.

Ca Arhiereu mă îngrijează pornirile eretice, căci îmi este scump fiecare suflet ce se poate pierde din slăbiciunea omenească, din neîngrijire sare în urma ispitei vrăjmașului.

O altă împrejurare care dă de gândit, e înmulțirea căsătorilor, ce se doresc a se face între înrudiți, de multe ori între rudele de aproape.

Consider de un dezastru religios și moral apoi, înmulțirea cazurilor de divorț.

Un alt fenomen cu perspective îngrijorătoare pentru viitor constituie și neglijaarea cercetării serviciilor dumnezeiești, din partea tinerimei școlare.

Domnilor deputați! Luptăm de asemenea cu mari neajunsuri materiale. Guvernul, e adevărat, ne dă ajutor în cadrul bugetului statului, nu ne putem plânge, însă nu e de ajuns. Trebuie să ne dăm silința, ca parte prin buna administrare a ceea ce avem, parte prin o căutare și eventual aflare a unei modalități de deschidere de isvoare materiale, să ne putem ține echilibrul și să putem face față multiplelor cerințe.

Avem multe stabilimente eparhiale, cari au menirea a contribui la îmbunătățirea stării materiale a eparhiei.

Aceste stabilimente ar trebui să servească prin sprijinul eficace al comunelor și corporațiilor noastre bisericești la sporirea averii materiale a Eparhiei.

Eparhia noastră a fost prima care a înființat fabrica de lumină. Dar în loc de a afla înțelegere și acomodare dispozițiilor arhieresti, am dat în unele locuri de împotrivire. Mai bucuros se aprovizionează unii și acum cu lumină fabricate de străini sub cuvânt că sunt mai eficiente, nedându-și seama, că sunt seduși și amăgiți.

Biserica e o instituțiune dumnezeiască, dară fiind în lume, are trebuințe și de mijloace lumești, materiale, în împlinirea misiunii ei dumnezeiești. Trebuie să ne îngrijim cu propriile noastre puteri și să nu ne răzăm pe ajutorul statului, care și el are trebuințele lui ca organism social întru asigurarea vieții lui și a noastră și ca Biserică în marginile, hotarele lui.

Adunarea Eparhială.

După noua Lege de Organizare a Bisericii Ortodoxe Române din România Mare, Adunările Eparhiale sau Sinoadele Eparhiale, cum le ziceam noi mai cu plăcere, își țin ședințele anuale, la Dumineca Samaritencei.

În această zi (18 Mai a. c.) și la noi în Arad, s'a deschis ședințele Adunării eparhiale într-o atmosferă de praznic bisericesc.

În biserica catedrală sf. Liturgie a fost pontificată de P. Sf. Sa Episcopul Grigorie, asistat de I. I. P. P. Lor Arhimandriții Policarp Morușca și Dr. Iustin Suciu. Consilierii: Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățianu și D. Muscan, revizo-

rul I. Georgea, protopopii T. Vățian, Cornel Lazar, Tr. Cibian și preotul I. Hălmăjan, apoi diaconii Măcinic și Givulescu. În cursul sf. Liturgii a fost hirotonit întru preot diaconul Givulescu, pentru a păstori pe credincioșii noștri din Ohaba-Lungă.

Răspunsurile liturgice le-a cântat cu multă precizie corul „Armonia” sub conducerea prof. Atanasie Lipovan.

Predica ocazională a rostit-o părintele protopop Tr. Cibian.

La fine s'a servit chemarea Duhului Sfânt, pentru deschiderea Adunării Eparhiale.

De față erau aproape toți deputații sinodali, clerici și mireni, între cari amintim pe d-nii foști miniștri V. Goldiș și A. Cosma etc.

După serviciul bisericesc deputații au trecut în sala festivă a Seminarului, unde P. Sf. Sa părintele Episcop Grigorie a deschis Adunarea Eparhială prin vorbirea profundă, ce-o publicăm în fruntea revistei, iar deputatul V. Goldiș a adus P. Sf. Sale elogii, la împlinirea a 5 ani de când este Episcop la Arad. După cum arată procesul verbal ce se publică în corpul revistei noastre.

Biserica, Școala și Cultura.

P. Sf. Sa Episcopul nostru Grigorie în ședința dela 15 Mai a. c. a Senatului a arătat că biserica luptă și pe teren Cultural și a cerut că în legea de organizare a Cultelor și Instrucțiunii trebuie să se țină seamă și de munca culturală a Bisericii. P. Sf. Sa a cerut în cuvântarea sa ca școala normală din Arad să fie redată eparhiei.

Prin antiteze strălucite P. Sf. Sa a arătat rolul covârșitor al religiei în viață. Un bogat risipitor și luxos va produce amărăciune în sufletul săracului, dar mergând cu el la biserică, va trezi sentimente bune în cel sărac.

Biserica nu stă pasivă în ceea ce privește progresul științei și educației tineretului. Biserica nu poate ceda însă nimic din ceea ce-i formează fundamentul etern al adevărilor cari servesc drept bază virtuților teologice.

Biserica cere să albească posibilitatea să verse adevărul vecinției asupra celor trecătoare ale științei. Cultura prin biserică și cu ajutorul bisericii este mijlocul de colaborare între noi și școală.

Cere ca în activitatea Casei școalelor să se țină seamă de autoritatea autonomă a bisericii.

Moralitate publică fără biserică și fără creștinism nu poate să existe.

Cere să se dea și ortodoxilor români dela granița de vest a țării, posibilitatea de a-și crește și a forma învățătorii. Preotul are datoria să fie un adevărat învățător de pe amvonul său, iar învățătorul la catedră să fie un adevărat preot (aplauze). Infrânarea patimelor este cea mai sigură cheazăie a viitorului.

Ordin circular,

către toate oficiile parohiale și protopopești din Eparhia Aradului.

Ni-s'a adus la cunoștință că Direcțiunea Educației Poporului din Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale organizează o serie de campanii contra boalelor sociale cari bântue țara.

Intre altele s'au hotărât anume zile de propagandă, când în cadrul unei manifestații culturale, se va deslănțui simultan în toate orașele, târgurile și comunele, o manifestație publică, pusă la cale de Direcțiunea Educației Poporului, cu scopul de a trezi și pregăti opinia publică pentru apărare.

S'a fixat astfel ziua de 8 Iunie a. c. pentru propaganda tuberculozei.

În acea zi, după un program stabilit, va fi o adevărată demonstrație publică în biserici, școli, cămine culturale, cazărmi, etc., prin conferințe, predici, cuvântări, lecturi făcute de medici, preoți, învățători, oameni de cultură etc....

Ținând seamă de aceasta, ordonăm ca toți P. C. Protopopi și preoți să-și deie, în aceea zi, concursul lor, alături de organizatorii acestei acțiuni, predicând în Sf. Biserică, ori cuvântând în adunările locale, sau făcându-le chiar pe amândouă, dacă li-s'ar cere și le-ar fi posibil.

Arad, la 13 Maiu 1930.

Cons. Eparh. ort. rom. Arad.

BIBLIOGRAFIE.

Lazar-Popovici: *Taina vieții lungi. Bucătăria fără foc. Regimul crud. Tipografia diecezană Arad 1930.*
Prețul Lei 80 —

Întâitul sol al marelui reforme omenești, pe care o propovăduiește apusul cu isbânzi urlașe.

Știința modernă elimină complex cărnurile, narcoticele, alcoolul și chiar aromatele din alimentația omului. Astăzi nu mai este pentru nimeni un secret că bolile toate, fără excepție, sunt efectul unei hrăni nesănătoase, efectul dureros al nerespectării legilor naturii. Pentru cei cari cunosc legea alimentației, legea ritmului și legea respirației, viața e sănătate, plină de bucuria muncii creatoare.

Foarte interesantă și instructivă, cartea e scrisă într'un stil viu și atrăgător, dând reguli de viață și peste 200 rețete deopotrivă utile celor chinuți de boli, ca și celor cari înțeleg să prevină bolile.

Se poate comanda dela Librăria diecezană din Arad.

Protopopiat vacant.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul vacant Chișineu-Criș se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” cu dotațiunea:

I. Dela protopopiat

1. Retribuțiunea lunară de 550 Lei dela Consiliul eparhial.

2. Birul protopopesc dela fiecare preot din tract și anume dela fiecare preot contra-valoarea alor 100 Kg. cereale.

3. Diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conf. hotărârei Consiliului Eparhial.

3. Dotațiunea dela stat coform bugetului general al statului.

5. Spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodal No. 62 din 1914.

6. Locuința protopopească cu intravilanul ei.

II. Dela parohia centrală

1. Sesiunea parohială.

2. Intregirea dotației dela stat conform legii în vigoare.

3. Stolele legale.

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suporta protopopul.

Reflectanții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să înainteze subsemnatului Consiliu eparhial recursele lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresului No. 111 din 1888 și anume: să dovedească calificarea cerută reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de bacalaureat (maturitate) și să dovedească prin atestat, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc și cultural.

Arad, din ședința plenară a Consiliului eparhial ort. român ținută în 8 Maiu 1930.

3—4

Consiliul eparhial ort. rom. din Arad.

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA.